

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Samhällskunskap 1a1

Tema: Samhällsekonomi: Skatter och välfärd

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkningsmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik. De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter. Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter. Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden. Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap. Privatekonomi. Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

**Betygskriterium
(E)**

Eleven visar grundläggande kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter. I sin analys förklarar eleven enkla samband och drar enkla slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för de historiska förutsättningarnas betydelse och dra enkla slutsatser om hur nutida samhällsförhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer. Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsaker och konsekvenser samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.

[Gy11, Samhällskunskap 1a1]

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till skatter (15 min)

- Definiera vad skatter är och deras syfte i samhället.
- Diskutera olika typer av skatter, såsom inkomstskatt och moms.
- Ge exempel på hur skatteintäkter används för att finansiera välfärd.
- Fråga eleverna hur de tror skatter påverkar deras liv.

2. Gruppdiskussioner om välfärd (15 min)

- Dela in klassen i mindre grupper.
- Be grupperna diskutera vad de anser är viktigast att finansiera med skatter i Sverige.
- Varje grupp ska presentera sina åsikter för klassen.
- Diskutera eventuella motargument med hela klassen.

3. Plenary session (10 min)

- Sammanfatta huvudpunkterna från gruppdiskussionerna.
- Ställ frågor till eleverna för att skapa reflektion kring skatter och välfärd.
- Be eleverna tänka på skatter i relation till rättigheter och skyldigheter.
- Informera om nästa lektion och vad de ska förbereda.

4. Avslutning och reflektion (10 min)

- Samla in åsikter om lektionen och dess innehåll.
- Be eleverna reflektera över vad de lärt sig om skatter och välfärd.
- Uppmana dem att skriva ner sina tankar som en exit ticket.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Skatter och samhällsekonomi.** Förståelsen av hur skatter fungerar är grundläggande för att kunna delta i samhällsdebatten samt förstå hur välfärden finansieras. Missuppfattningar om skatter kan leda till en negativ syn på offentliga tjänster.
- **Välfärdssystemet.** Klargöra hur välfärden ser ut i Sverige och dess betydelse för medborgarna.
- **Finansiering av offentlig sektor.** Kunna redogöra för hur olika typer av skatter används för att finansiera olika delar av samhället.
- **Rättvisa och orättvisa.** Förstå hur skatterna kan påverka sociala klyftor och orättvisor i samhället.
- **Elevernas roll som medborgare.** Diskutera hur eleverna själva påverkas av och kan påverka skattesystemet genom att delta i demokratiska processer.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Skatt	Pengar eller resurser som medborgarna betalar till staten för att finansiera olika samhällstjänster.	Kommer från fornsvenska "skatt" som betyder "egen andel".
Välfärd	Det sociala skyddsnätet och tjänster som syftar till att förbättra medborgarnas livskvalitet.	Härstammar från tyskans "Wohlfahrt" vilket betyder "välfärd" eller "välgång".
Fördelning	Processen att fördela resurser rättvist inom samhället.	Kommer från latin "distributio", som betyder "delning".

Diskussionsfrågor

- A. Hur skulle ditt liv förändras om skatterna höjdes kraftigt?
- B. Kan man rättfärdiga högre skatter för ökad välfärd? Vad säger ni?
- C. Hur kan vi som medborgare uttrycka våra åsikter om skattesystemet?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får i uppdrag att skapa en affisch som visar hur skatter bidrar till välfärden. Affischen ska innehålla exempel på olika välfärdstjänster och förklara deras betydelse för medborgarna. När affischerna är klara får varje grupp presentera sin affisch och förklara sina

tankar för klassen.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är en skatt?	Pengar som medborgarna betalar till staten för offentliga tjänster.
Vad används skatterna till?	För att finansiera välfärdstjänster som sjukvård, utbildning och infrastruktur.
Vilka typer av skatter finns det?	Exempel inkluderar inkomstskatt, moms och fastighetsskatt.
Vad innebär välfärd?	Det är det sociala stödet och tjänsterna som bidrar till ett bättre liv för medborgarna.
Hur påverkar skatter social rättvisa?	Skatter kan antingen minska eller öka sociala klyftor beroende på hur de fördelas.
Vad betyder det att vara medborgare?	Att vara en del av samhället med rättigheter och skyldigheter, inklusive att betala skatt.
Vilken roll spelar medierna i diskussionen om skatter?	De påverkar hur allmänheten uppfattar skatter och ekonomiska frågor.
Hur kan vi påverka skattesystemet?	Genom att delta i val och delta i samhällsdebatten.

Hemuppgift

För hemuppgiften ska eleverna intervjua en vuxen om deras åsikter kring skatter och välfärd. De ska skriva en rapport på 1-2 A4-sidor där de sammanfattar intervjun och reflekterar över svaren.

Citat

"Att betala skatt är den pris vi betalar för ett civiliserat samhälle." – Oliver Wendell Holmes Jr., 1904. Detta citat betonar vikten av skatt i upprätthållandet av ett fungerande samhälle och hur skatter möjliggör välfärdslösningar för alla medborgare.

Tags: [Lektion](#)